

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVIII. Significasti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

loco responsuros aut soluturos aduersarijs promiserunt; cum tales conueniri possint, tum in loco domicilij, tum in loco, ubi soluere promiserunt. Quare mandat Episcopo Dulmensi, vt dictis ciuibus satisfaciatur, tum quoad pecuniam debitam, tum quoad æstimationem expensarum & damnorum, reiectis vsuris, alioquin mandatur Abbati, vt non obstante illo priuilegio in causa sibi commissa iuxta priores literas procedat.

S V M M A R I V M.

1. *Post rescriptum impetratum contra Prælatum in causa Ecclesie sue, illo mortuo vel deposito successor conueniri potest.*
2. *Conueniri quis potest, ubi se soluturum promisit.*
3. *Priuilegium Apostolicum, vt aliquis per rescriptum papale non possit extra dioccesin, vel ultra mare trahi, intelligendum est iuxta materiam subiectam, & ordinariè; Secus est, si in alio loco contraxit, aut quasi contraxit, seu deliquit; tunc enim ex speciali causa sibi sortitur forum, cui per generale priuilegium non derogatur.*
4. *Qui conueniri potest ratione domicilij vel contractus, aut debiti coram Ordinario, super eadem causa conueniri potest coram delegato.*
5. *Qui in certo loco solutionem debiti promisit, si id non faciat, tenetur de expensis damnis ex causa factis.*

NO T A N D V M I. Per rescriptum impetratum contra Prælatum in causa Ecclesie sue, quia v. g. in eius vtilitatem mutuum acceperat, illo mortuo, vel deposito conueniri potest successor; nec refert, quod in rescripto proprium nomen Prælati expressum fuerit, si causa non personæ, sed Ecclesie erat, vt docui c. quoniam. 14. not. 2. de offic. delegati.

NO T A N D V M II. In loco, ubi quis soluturum se promisit, conueniri potest ratione contractus, quia veluti contraxisse vnusquisque in eo loco intelligitur, in quo vt sol-

ueret, se obligauit. l. 21. ff. de oblig. quare in actoris optione est, num debitorem in loco domicilij sui, an in loco destinatæ solutionis conuenire malit, vt hinc dicitur, & in l. 3. §. ult. de iudicijs.

NO T A N D V M III. Priuilegium Apostolicum, vt aliquis per literas seu rescriptum papale trahi non possit extra dioccesin, vel ultra mare, intelligi debet iuxta materiam subiectam, & ordinariè; secus autem est, si in alio loco contraxit, aut quasi contraxit, vel deliquit; tunc enim ex speciali causa forum acquirit, cui per generale priuilegium derogatum non censetur. Accedit, quod priuilegium, quatenus tendit in alterius, videl. actoris præiudicium, strictam interpretationem meretur; iuxta doctrinam Innocentij, priuilegium latè interpretandum esse, quatenus agitur de iure concedentis; strictè autem, quatenus agitur de iuribus aliorum, quibus præiudicatur.

NO T A N D V M IV. Quicumque clericus seu ratione domicilij, seu ratione contractus aut delicti conueniri potest coram Ordinario, videl. Episcopo loci, is etiam conueniri potest coram delegato Papæ super eâ causâ. Ita Innoc. hic. n. 3.

NO T A N D V M V. Qui in certo loco soluere promisit, si id non faciat, satisfacere debet de expensis & damnis eâ de causa factis. Ita docent DD. in l. 2. ff. de eo, quod certo loco. Et hoc Iudex arbitrari debet, petente actore, quanti eius interfit, solutionem in loco constituto factam non esse, dummodo debitor in culpa aliqua fuerit, vt ibi Gl. monet ver. arbitratoria actio.

CAPITVLVM XVIII.
Significasti.

PARAPHRASIS.

Clericus petente mercatore obligauerat se ipsi, nisi solutionem pecuniæ mutuo acceptæ faceret ad certum diem, quod vellet se subijcere iurisdictioni ac sententiæ Abbatis Trecentis, alioquin non sui Iudicis. Dubitatum fuit, an talis promissio subsisteret: Ratio est, licet alioquin per pro-

proprium ac priuatum consensum possit aliquis alterum, qui iurisdictioni præest, Iudicem sibi constituere, clerici tamen id facere non possunt, nisi Iudex, cui se subijciunt, ecclesiastica persona sit, & proprij Episcopi consensus accedat.

SUMMARIUM.

1. *Privata persona non possunt alicui iurisdictionem dare; possunt tamen prorogare, si non lege aliqua prohibeantur.*
2. *Clerici non possunt prorogare iurisdictionem, nisi accedat consensus proprij Ordinarij.*
3. *Religiosi exempti cum consensu sui Prælati se subijcere possunt Episcopo diocesano in iurisdictione voluntaria, scilicet, absolutione à peccatis & censuris, dispensatione super irregularitatibus, votis, si Prælatus Ordinis tali facultate præditus non sit.*
4. *Clericus cum consensu Episcopi sui non potest prorogare iurisdictionem iudicis secularis, subijciendo se ipsi saltem in causa civili.*

NOTANDUM I. Privata Personæ non possunt alicui iurisdictionem dare, possunt tamen iurisdictionem expressè vel tacitè prorogare, seu supra se ipsos extendere. I. priuatorum, 3. C. de iurisd. Excipe, nisi lege aliqua prohibeantur, quo modo causæ feudales coram domino feudi tractari debent, & alterius iurisdictioni subijci nequeunt, ut dixi in c. ceterum, 5. de iudicijs. Item in foro pœnitentiæ non est permissa prorogatio iurisdictionis, ut videlicet extra mortis periculum ab alieno Sacerdote absq; proprij licentiâ absolutionem à peccatis mortalibus quis consequatur. c. 2. causa 9. q. 2. & c. omnis vtriusque, 12. de pœnitent. Sin autem proprius Sacerdos, videl. Episcopus vel Parochus, subdito licentiam det alium sibi confessarium eligendi, debet eligere expositum; quandoquidem, ut dixi, priuatus iurisdictionem dare non potest, licet prorogare possit, si ei permittatur, uti hîc Abb.

notauit n. 5. & Gl. in cit. c. omnis vtriusque, ver. alieno Sacerdote. Quæ tamen in eo errat, quòd existimet, regulares à Papa priuilegiatos non posse audire confessiones fidelium absque licentiâ Episcopi aut Parochi. Qua de re dixi lib. 5. Th. mor. tr. 6. c. 10. n. 11.

Episcopus verò licentiam dare potest diœcesano suo constitendi Sacerdoti designato, licet alioquin non exposito, nam hoc ipso illum approbat & exponit, saltem ad huius pœnitentiæ confessionem. Dixi, Sacerdoti designato, si enim Episcopus generatim daret licentiam eligendi Sacerdotem quemcunque in diœcesi, censeri hæc non potest approbatio, cum ea cognitionem personæ necessariò requiratur, quamobrem talis facultas eligendi irrita esset, uti docet Suar. p. 3. tom. 4. disp. 18. sect. 8. n. 16. At verò Papa, qui adstrictus non est lege Concilij Tridentini requisiti approbationem Episcoporum sect. 23. c. 15. Is dispensatiuè talem facultatem concedere potest, quamuis non soleat, sed addit in Bullis Iubilei, & similibus facultatibus, ut fideles, nisi Religiosi sint, Sacerdoti cui libet confiteantur, dummodò ab Episcopo approbatus & expositus sit, imò quamuis hæc verba non adderentur, tamen intelligi deberent, quia Papa non censetur iuri communi, præsertim constitutionibus Generalis Concilij derogare, sicuti docet Suar. disp. 25. sect. 4. n. 9. & 10.

NOTANDUM II. Clerici non possunt prorogare iurisdictionem, seu subijcere se alieno Iudici ecclesiastico, nisi accedat consensus proprij Ordinarij, videl. Episcopi, vel similem Episcopali iurisdictionem habentis. Sic habetur in c. non liceat, 14. causa 3. q. 6. Ratio reddi debet, partim quia ita visum fuit expedire ad bonum regiminis ecclesiastici, partim quia clerici Episcopis ac Prælati suis peculiariter subditi censentur, plus quàm laici magistratui suo.

QUÆRITUR I. Vtrum Religiosi exempti cum consensu Prælati sui se subijcere possint Episcopo diœcesis in iurisdictione voluntaria, videl. absolutione à peccatis & censuris, dispensatione super irregularitatibus, votis, si Prælatus Ordinis tali facultate præditus

ditus non sit? Negant hic Antonius & Abbas n. 11. quia per priuilegium exemptionis acquiritur ius ipsi Romanæ Sedi, vti constat ex c. 2. de in integr. restit. ergo ei renuntiare aut derogare non possunt religiosi iuxta c. cum tempore, 5. de arbitris. Et hæc sententia valde probabilis est, eamque veram censuit Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de Votis. c. 11. n. 7. Nihilominus contrarium cum pluribus alijs rectè defendit Sanch. to. 1. de Rel. l. 4. c. 39. n. 32. Cum enim talia exemptionis priuilegia per se ac directè tendat in fauorem Ordinum, æquum non est, neq; conforme intentioni Pontificum, vt ea in eorundem dispendium cedant, videl. vt deterioris ipsi conditionis sint, quàm alij non exempti eiusdem diocesis clerici & religiosi, qui ab Episcopo secundùm facultates eius absolui possunt. Accedit I. Quòd exempti in eiusmodi casu non subiiciunt se Episcopo omnimodè alieno, sed qui spectato iure communi, & seposito priuilegio ipsorum Ordinarium est, facilè autem res redit ad primordiam naturam suam. Accedit II. Quòd ad omne dubium tollendum extant Apostolica priuilegia super hac re quibusdam exemptis ordinibus concessa apud Sanch. l. c. ex Corduba. Ad argumentum Abbatis Resp. Rectè extendi, quòd exempti subicere se non possent absolutioni, aut dispensationi Episcopi diocesani, nisi Papæ consensus, saltem tacitus, vel præsumptus, imò etiam per priuilegia expressus accederet.

QVÆRITUR II. An clericus cum consensu Episcopi sui prorogare possit iurisdictionem Iudicis secularis subiiciendo se ipsi saltem in causa ciuili. Videtur esse affirmandum, cum sit ferè communis doctrina, vti dixi in c. 2. de iudic. quòd Episcopus laico delegare possit causam ciuilem aduersus clericum, eaque in praxi obseruatur, adeò, vt quandoque etiam vniuersitas causarum ciuiliam erga clericos laico demàdetur. Nihilominus negatiuè respondeo cum Gl. fin. arg. c. si diligenti, 12. hoc tit. Ad argumentum resp. cum Gl. margin. hic, cum Abbat. in fin. quòd sit aliud delegare, aliud iurisdictionem prorogare, nam delegans referuat sibi iurif-

isdictione, quare à delegato appellari debet ad delegantem. At verò Episcopus consentiens in prorogationem transfert à se iurisdictionem in ea causa. Alijs verbis dici potest, quòd Iudex delegatus non suo, sed delegantis iure & auctoritate iudicat, eaque ecclesiastica, si causa ecclesiastica sit; At verò Iudex, cuius iurisdictioni prorogatur, proprio iure iudicat, quòd fieri non potest, si Iudex laicus sit, quippe iurisdictionis ecclesiasticæ incapax. Accedit, quòd prorogatio fieri debet ad similia, iurisdictionis autem ciuilis nimis diuersa est & dissimilis ecclesiasticæ, ergo illa ad hanc extendi non potest.

CAPITVLVM XIX.

Proposuiti.

PARAPHRASIS.

Qui à Iudice suo ad instantiam aduersarij legitimè citatus, & ita in causa illa præuentus fuit, non potest mutando forum per translationem domicilij prius illud iudicium declinare.

SUMMARIVM.

1. Præuentus à iudice competente per citationem, forum illius in ea causa declinare non potest.
2. Transferens domicilium ex loco, statim liberatur iurisdictione, quamprimum territorio egressus est, nisi in loco mutati domicilij contractum instituerit, tum in optione actoris est eum in altero loco conuenire.

NOTANDVM I. Præuentus à Iudice competente per citationem, forum illius in ea causa declinare non potest, nam vbi iudicium coeptum est, ibi etiam finiri debet. l. vbi, 30. ff. de iudic. Tametsi verò textus noster duntaxat loquatur de eo, qui ratione domicilij aut beneficij residentiam postulantis, ideòque absolutè subditus est, tamen idem quoque dicendum de eo, qui subditus est secundùm quid, videl. ratione debiti